

Vse spise, v osem poslane knjige itd. je pošiljati na uredništvo — naročino, reklamacije in vse administrativne stvari pa na upravništvo v Ljubljani, Učiteljska tiskarna, Frančiškanska ul. 6/I. Vse pošiljke je pošiljati franko. Reklamacije so proste poštne. Rokopisov ne vračamo. Telefon uredn. 312.

UČITELJSKI TOVARIŠ

Glasilo Udruženja Jugosl. Učiteljstva - Poverništvo Ljubljana

Licealna knjižnica
1058 Ljubljana, Strossmayerjeva ulica.
II. dr. gimn. (Bpl.)

Izhaja vsak četrtak. Naročnina: 1.000 din. a neorganizirani inozem. 1.500 din. Pov. UJU in s članarino naročnino

za list. Za oglaševanje in reklamne novice vseh vrst je plačati po Din 2:50 od petih vrst. Inzeratni davek posebej. Pošt. ček. ur. 11.197.

Vprašanje naših upokojencev.

V današnji številki prinašamo uredbo o draginskih dokladah državnih upokojencev, ki je stopila v veljavo namesto zakona, s katerim bi se moralo vsestransko rešiti vprašanje ureditve materialno-pravnega stanja državnih upokojencev.

Rekli smo vsestransko, kajti danes je vprašanje državnih upokojencev zelo komplicirano, ker imamo kronске upokojence, dinarske upokojence po starih zakonih in dinarske upokojence po novem uradniškem zakonu. Prva naloga zakona za upokojence bi bila, da izenači kronске upokojence z dinarskimi. To bi bilo pravično in naravno!

Uredba tega ni napravila, kajti zvišanje draginskih doklad in izenačenje istih z dinarskimi upokojenci se vedno ne znači, da imajo ti tudi enake dohodke, ker imajo kronски upokojenci, vključno enakim draginskimi dokladi, trikrat manjšo temeljno pokojnino napram istovrstnim dinarskim upokojencem.

In četudi bi z draginskimi dokladi bili ti dohodki popolnoma izenačeni, bi ne mogli smatrati, da je s tem rešeno to vprašanje, kajti upoštevati je treba, da se vdovnina odmerja od osebne pokojnine upokojenceve in ne od draginskih doklad in da ravno z ozirom na upokojenčovo rodovino zadobi to vprašanje še globlji pomen. Pomislite na razliko vdovnine po kronskem upokojencu po starih zakonih ali celo po dinarskih upokojen-cih po novem uradniškem zakonu.

S tem vprašanjem zadobiva nova draginska uredba za upokojence značaj pomanjkljive rešitve z ozirom na občutno socialno stran tega vprašanja.

Reči moramo, da je uredba sama na sebi popolna, kajti ona obsega vse, torej je tehniško dovršena, samo rešitev posameznih vprašanj ni zadovoljiva.

Uredba tudi še dela razliko med upokojenci po novem uradniškem zakonu s polnimi in nepolnimi službenimi leti, dasi je danes več kot gotovo, da morajo

biti upokojenci po 1. septembru 1923 upokojeni vsi na podlagi plač novega uradniškega zakona, četudi formalne odločbe o tem še nimamo.

Efektivno uredba tudi ne more zadovoljiti nikogar, kajti objubiljo se je upokojencem 100% zvišanje, pozneje 50%, ki ga pa uredba nikakor ni prinesla.

Tako nam je ostalo vprašanje ureditve materialnega stanja upokojencev še vedno nerešeno in smo dobili z uredbo draginskih doklad za upokojence le skupno bazo, na kateri se bo lahko vršilo nadaljno reševanje tega vprašanja in priprava za končno rešitev s posebnim zakonom za upokojence, ki edini lahko izenači kronске upokojence z dinarskimi.

Odločno moramo obsojati tudi odklonitev člena 2. vladnega predloga s strani opozicije, ki je preprečila, da niso prišla vsaj nekatera mesta v prvi draginski razred, ker se je s tem za do-gledni čas odbilo to tudi za aktivno uradništvo.

V celoti moramo reči, da se za vprašanje upokojencev vsaka vlada pre-malo briga in je ta madež države ostal dosedaj še na vseh vladah. Nobena še ni pokazala pravega razumevanja za rešitev tega vprašanja, kakor za rešitev vprašan socialnega značaja sploh. To nam je najbolj izpričal zopet zadnji pravilnik o znižanju železniške vožnje za državne uradnike, s katerim se je zopet taksiralo državne upokojence kot manjvredne in se jim je odredila le tri-kratna znižana vožnja.

Nekaj krivde leži tudi na upokojen-cih samih, ker se sami izločijo po upo-kojitvi iz organizacijskih vrst aktivnega uradništva in nekaj tudi na aktivnem uradništvu, ker ne smatra več upokojen-cev kot del svojega stanu in del svoje celote, dasi bi bil marsikateri izkušen upokojenec lahko najboljša opora organi-zaciji aktivnega uradništva.

Uredba

o draginskih dokladah državnih upokojencev.*

Ministrskemu svetu.

Skladno s predpisom člena 61. za-kona o draginskih dokladah civilnih in vojaških državnih uslužbencev in upoko-

* Razglašena v »Službenih Novinah kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca« št. 236, izdanih dne 15. oktobra 1924. (Pri-log XLIX. — 1924) in »Uradnem listu« št. 97, od 22. oktobra 1924.

jencev z dne 28. februarja 1922** sem izposloval potrebno soglasnost finančne-ga odbora narodne skupščine o odločbi ministrskega sveta D. R. br. 103.517 z dne 20. septembra t. l., ki se nanaša na izpremembo in dopolnitev zakona o dra-ginskih dokladah civilnih in vojaških dr-žavnih uslužbencev, upokojencev in upo-

** »Uradni list« pod št. 70 iz l. 1922.

LISTEK.

I. VERK:

Nekatera načelna vprašanja kmetijskega pouka.

(Dalje.)

Marsikdo mi bo ugovarjal iz različ-nih razlogov, toda krenimo pogled v sa-me sebe, v svoje srce, v svojo kri. Če ne naravnost, pa vsaj posredno izhajamo vsi izpod slamnatih krovov, kmetija je bila mati nas vseh. To bi bil prvi raz-log! Smo pa tudi od prvega do posled-njega nacionalisti in hočemo, da bodo temelji naše nove, narodne države na trdnih tleh. Država ne more sloneti na komunizmu, ne na kapitalizmu, ker sta oba internacionalna, temveč le na pose-dujočem srednjem sloju, posebno na agrarcu, ki je svojo zemljo vzljubil in jo tudi brani. Vsaka država mora gledati, da krepí svoj temeljni sloj, ker smo mi činovniki države, pa moramo pri tem podpirati, torej posvetiti svoje moči tudi kmetijskemu pouku z isto požrtvoval-nostjo kakor drugim predmetom osnovne izobrazbe.

Omenil sem v svojem uvodu, da so bilance naših kmetijskih gospodarstev po-čele postajati pasivne. Teoretično bi bili mogoči za to štirje razlogi: elementarne nezgode, nedelavnost kmetijskega prebi-valstva, naravne neproduktivne zemlje ali nerazumevanje dobičkanosne eksplo-atacije. Vsak poznavalec razmer bo ugo-tovil v prvem hipu, da nismo v zadnjih letih imeli elementarnih nezgod v toli-kem obsegu, da bi vplivale na splošnost, kmetjsko prebivalstvo je delavno kakor je bil delaven naš kmet že od pamtiveka, naša zemlja povzroča res mnogo napor-nega dela, pa je tudi hvaležna in dobra plačnica, torej je iskati vzroka današnje-ga slabega gmotnega stanja naših kme-tovalcev le v nerazumevanju, kako se lahko zemlja dobičkanosno eksploatira. Ne bilo bi baš težko povedati našemu kmetu, kje je rak-rana njegovega gospo-darskega nazadovanja, tudi je dovzeten dovolj, da bi vse lepo razumel, a da bi se ravnal po nasvetih, da bi ubogal kme-tijskega strokovnjaka, ne, tega ne, in nikdar ne! Morda je to posledica tisoč-letnega suženjstva, da vidi kmet v vsa-kem, ki je le malo boljše oblečen, le ne-kega biriča ali špijona, kateremu se ne sme nikdar zaupati; on napravi ravno nasprotno od tega, kar mu »gospod« nasvetuje. Vrhu tega je naš kmet skrajno

kojenk z dne 28. februarja 1922 in zako-na o draginskih dokladah aktivnih usluž-bencev, upokojencev in upokojenk dr-žavnih prometnih naprav z dne 30. mar-ca 1922.***

Ker je po čl. 51. zakona o dragin-skih dokladah civilnih in vojaških dr-žavnih uslužbencev, upokojencev in upo-kojenk z dne 28. februarja 1922 za to po-trebna tudi naknadna odločba ministr-skega sveta, se mu usojam predlagati, naj izvoli sprejeti nastopno odredbo:

Člen 1. Državni upokojenci in držav-ne upokojenke dobivajo razen pokojnine še draginske doklade po odredbah te uredbe.

Draginske doklade so osebne in rod-binske.

Višina osebnih doklad se odreja po višini pokojnine in po stalnem stanova-lišču.

Člen 2. Glede na osebne doklade se dele službeni kraji na tri krajevne dra-ginske razrede, in sicer:

I. razred: vsi oni kraji, ki so bili tudi doslej v tem razredu po členu 2. zakona o draginskih dokladah z dne 28. febru-arja 1922;

II. razred:

- a) v Srbiji in Črni gori mesta;
- b) v Hrvatski, Slavoniji in Medjimurju: kraljevska svobodna mesta in me-sta, nadalje vsi ostali kraji, kjer je sedež srezkih oblastev;
- c) v Sloveniji in Dalmaciji: vsa mesta in vsi kraji, kjer je sedež srezkih oblastev;
- č) v Bosni in Hercegovini: vsi kraji, kjer je sedež srezkih oblastev;
- d) v Vojvodini: kraljevska svobodna mesta z urejenimi senati in mesta, nadalje vsi ostali kraji, kjer je sedež srezkih oblastev;

III. razred: vsi ostali kraji, ki ne spadajo ne v I. ne v II. draginski razred.

Člen 3. Civilni in vojaški upokojenci in civilne in vojaške upokojenke kakor tudi upokojenci in upokojenke državnih prometnih naprav, ki so bili upokojeni, preden so stopili v veljavo novi zakoni o civilnih uradnikih in ostalih državnih uslužbencih, o ustroju vojske in morna-ric in o državnem prometnem osebju, dobivajo draginske doklade z ozirom na višino pokojnine in število službenih let mesečno po teh tabelah:

I. Če so upokojeni z največ 20 slu-žbenimi leti:

*** »Uradni list« pod št. 127 iz leta 1922.

Letna penzija v dinarjih ali kronah:	Drag. razr.:	I.	II.	III.
do 2999 dobivajo		900	800	700
od 3000 do 4999 dobivajo		1000	900	800
od 5000 do 6999 »		1200	1000	900
od 7000 in več dobivajo		1400	1200	1000

II. Če so upokojeni z več nego 20 službenimi leti:

Letna penzija v dinarjih ali kronah:	Drag. razr.:	I.	II.	III.
do 2999 dobivajo		1200	1000	900
od 3000 do 4999 dobivajo		1400	1200	1000
od 5000 do 6999 »		1600	1400	1200
od 7000 in več dobivajo		1800	1600	1400

III. Upokojeni zvaničniki, služitelji in njim podobni:

Draginski razredi:	I.	II.	III.
500 Din,		450 Din,	400 Din.

Člen 4. Upokojenci, ki so bili upoko-jeni, preden so stopili v veljavo novi za-koni, kakor: pokrajinski namestniki, bani, izredni poslaniki in pooblašteni mi-nistri, predsedniki in člani državnega sveta, glavne kontrole in kasacijskega sodišča, pomočniki ministrov, predse-dniki apelacijskih sodišč, redni univerzi-tetni profesorji, generali naše vojske od ujedinjenja do uveljavitve novega zaka-na o ustroju vojske, nadalje upokojeni generali prejšnje srbske in črnogorske vojske, ter so imeli na dan upokojitve najmanj 20 let službe, priznane za pokoi-nino, prejemajo kot vse draginske do-klade po 3000 dinarjev na mesec, brez oziroma na višino pokojnine in na stalno stanovišče. Ta doklada pristoji upoko-jenim ministrom brez oziroma na število službenih let.

Pravico do te doklade imajo samo upokojenci, ki so upokojeni z zgoraj na-štetih zvanj. Oni, ki so upokojeni z dru-gih zvanj, nimajo torej brez oziroma na svoj čin pravice do te doklade.

Člen 5. Civilni in vojaški upokojenci, civilne in vojaške upokojenke kakor tudi upokojenci in upokojenke prometnih na-prav, ki so bili upokojeni, preden so sto-pili v veljavo novi zakoni, in ki uživajo kot osebno pokojnino popolno plačo po-ložaja, s katerega so bili upokojeni, do-bivajo draginske doklade po nastopni tabeli:

Letna penzija v dinarjih ali kronah:	Drag. razr.:	I.	II.	III.
do 2999 dobivajo		1500	1300	1100
od 3000 do 4999 dobivajo		1700	1400	1200
od 5000 do 6999 »		2000	1600	1300
od 7000 do 8999 »		2100	1800	1500
od 9000 in več dobivajo		2200	1900	1600

prav domačega izreka: Kdor nima v glavi, mora imeti v peti!

Prvi pogoj za izboljšanje kmetijskega položaja je torej temeljita splošna iz-obrazba, s posebnim upoštevanjem onih predmetov, ki bistrijo razum in omogo-čajo pravilno presojo vsakega tudi tež-kega položaja. V poštev pride seveda praktično računstvo, še bolj pa slovnica, kajti ta je podlaga čitanju z razumeva-njem. Opazujemo, da naš kmet pač rad čita beletristične spise in jih tudi po-vsem dobro razume, strokovnih pa ne mara, češ, da je v njih nova slovenščina, četudi je jezik v obeh isti. Pojav je po-vsem razumljiv! Beletristični spisi vpli-vajo na fantazijo in čut, strokovni pa mo-rajajo najti učinek v razumu, zahtevajo kritično presojo vsake besede, torej po-polne sigurnosti v stavkovni analizi. Vsa-ko kršenje osnovne izobrazbe bi plačal v prvi vrsti kmet s potnim obrazom. Z mrzlično naglico napredujejo vse panoge vede, le naš kmet, povdarjam na š kmet, stoji mirno in strmi z neverjetnimi očmi na vse to in ne razumeva, da čim večja bo distanca med njim in splošnim na-predkom, tem težji bo njegov gospodar-ski položaj.

(Dalje prih.)